

REGULAMENT

cu privire la lichiditatea băncii

din 08.08.1997
(în vigoare 08.08.1997)

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.64-65 art.105 din 02.10.1997

*** * ***

Notă: În textul Regulamentului, sintagma "hîrtii de valoare" se substituie cu sintagma "valori mobiliare" conform Hot.BNM nr.265 din 17.12.2009, în vigoare 19.02.2010

I. DISPOZIȚII GENERALE

Prezentul Regulament este elaborat în conformitate cu împuternicirile Băncii Naționale a Moldovei prevăzute la articolele 11 și 44 din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.297-300, art.544), cu modificările ulterioare, și art.76 din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2017, nr.434-439, art.727), cu modificările ulterioare.

În scopul promovării unui sector financiar puternic și competitiv, neadmiterii riscului excesiv în sistemul financiar, protejării intereselor deponenților și menținerii de către bănci a unui nivel adecvat de lichiditate, prin prezentul Regulament Banca Națională a Moldovei stabilește următoarele reguli, care au scopul de a stabili o legătură adecvată dintre suma fondurilor investite ale băncii (activele) și suma resurselor financiare (pasivele).

Prezentul regulament se aplică băncilor cu sediul în Republica Moldova, precum și sucursalelor în Republica Moldova ale băncilor din alte state, care sunt licențiate de către Banca Națională a Moldovei (în continuare – bănci).

[Cap.I modificat prin Hot.BNM nr.142 din 14.05.2019, în vigoare 24.06.2019]

[Cap.I modificat prin Hot.BNM nr.265 din 17.12.2009, în vigoare 19.02.2010]

II. NOȚIUNI PRINCIPALE

În sensul prezentului regulament se utilizează următoarele noțiuni principale:

1. Lichiditatea este capacitatea băncii de a plasa în active și de a asigura în orice moment onorarea la scadență a obligațiunilor sale de plată.

2. Principiul I al lichidității prevede, ca suma activelor băncii cu termenul de rambursare mai mult de 2 ani să nu depășească suma resurselor ei financiare.

[Pct.3 abrogat prin Hot.BNM nr.44 din 26.02.2020, în vigoare 01.01.2022]

3¹. Principiul III al lichidității prevede ca lichiditatea pe benzi de scadență până la o lună; 1-3 luni; 3-6 luni; 6-12 luni și peste 12 luni, exprimată ca raport între lichiditatea efectivă ajustată și lichiditatea necesară pe fiecare bandă de scadență, nu trebuie să fie mai mică decât coeficientul stabilit de prezentul regulament.

[Pct.3¹ modificat prin Hot.BNM nr.142 din 14.05.2019, în vigoare 01.07.2019]

[Pct.3¹ introdus prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

4. Termenul rămas până la rambursarea creditului – perioada de timp rămasă până la data finală a scadenței creditului sau tranșei acestuia, calculată începând cu data gestionară.

[Pct.4 completat prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

5. Termenul rămas până la rambursarea unui depozit – perioada de timp rămasă până la data finală a scadenței depozitului sau a unei părți a acestuia, calculată începând cu data gestionară.

[Pct.5 completat prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

6. Depozitul de economii al persoanei fizice reprezintă un tip al conturilor la vedere și la termen plasat pentru economia mijloacelor bănești în anumite scopuri, ce se plătește la cerere sau în conformitate cu scadența lui.

[Pct.6 modificat prin Hot.BNM nr.142 din 14.05.2019, în vigoare 24.06.2019]

7. Valori mobiliare lichide reprezintă valorile mobiliare de stat emise de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și valorile mobiliare emise de către Banca Națională a Moldovei, care nu sunt grevate cu sarcini și sunt libere de interdicții.

8. Mijloacele interbancare nete curente reprezintă diferența dintre suma creditelor acordate altor bănci și a mijloacelor bănești datorate de bănci cu termenul rămas până la rambursare de 1 lună și mai puțin și suma împrumuturilor și a mijloacelor bănești datorate băncilor cu termenul rămas până la rambursare de 1 lună și mai puțin.

9. Țările din categoria A reprezintă statele membre ale Uniunii Europene și țările care sunt membre depline ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE); în cazul în care o țară din această categorie își reeșalonează datoria publică externă, țara respectivă este exclusă din categoria A pe o perioadă de 5 ani.

[Pct.9 introdus prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

10. Excedent de lichiditate reprezintă diferența pozitivă dintre lichiditatea efectivă ajustată și lichiditatea necesară, cu excepția primei benzi de scadență care reprezintă diferența pozitivă dintre lichiditatea efectivă și lichiditatea necesară.

[Pct.10 în redacția Hot.BNM nr.142 din 14.05.2019, în vigoare 01.07.2019]

[Pct.10 introdus prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

11. Deficit de rezerve reprezintă suma insuficientă determinată în conformitate cu reglementările Băncii Naționale a Moldovei privind regimul rezervelor obligatorii.

[Pct.11 introdus prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

12. Risc mare de lichiditate reprezintă riscul de lichiditate al unei bănci în raport cu o persoană sau cu un grup de persoane aflate în legătură, a cărei obligațiuni/datorii reprezintă cel puțin 10% din valoarea datoriilor, altele decât împrumuturile și angajamentele de creditare.

[Pct.12 introdus prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

13. Grup de persoane aflate în legătură reprezintă două sau mai multe persoane fizice și/sau juridice:

a) care constituie, dacă nu se dovedește altfel, un singur risc de lichiditate, deoarece una dintre persoane deține, direct sau indirect, controlul asupra celeilalte ori celorlalte persoane;

b) între care nu există o relație de control, dar care trebuie să fie considerate ca reprezentând un singur risc de lichiditate, deoarece între ele există asemenea legături încât retragerea de către una dintre persoane a unui depozit, închiderea unui cont curent și/sau utilizarea unui angajament de creditare primit de la bancă poate genera din partea celorlalte persoane retragerea depozitelor, închiderea conturilor curente și/sau utilizarea angajamentelor de creditare primite de la bancă.

[Pct.13 introdus prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

14. Sume aferente instrumentelor financiare derivate - valorile instrumentelor financiare derivate reflectate în bilanț și la conturile condiționale și sumele ce urmează a fi încasate/plătite în cadrul operațiunilor cu instrumente derivate.

[Pct.14 introdus prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

[Cap.II modificat prin Hot.BNM nr.265 din 17.12.2009, în vigoare 19.02.2010]

III. PRINCIPIILE ȘI GESTIONAREA LICHIDITĂȚII

1. Principiul I (lichiditatea pe termen lung)

Indicatorul lichidității pe termen lung a unei bănci care reprezintă raportul dintre:

Suma activelor băncii în formă de:

(1) credite și plasări acordate băncilor cu termenul rămas până la rambursare 2 ani și mai mult;

(2) credite și plăți cu avans acordate clienților cu termenul rămas până la rambursare 2 ani și mai mult;

(3) leasing financiar cu termenul rămas până la rambursare 2 ani și mai mult;

(4) cote de participare în capitalul agenților economici (inclusiv a băncilor);

(5) active financiare la cost amortizat cu termenul rămas până la scadență 2 ani și mai mult;

(6) imobilizări corporale;

minus mărimea reducerilor pentru pierderi la aceste active, calculată conform Regulamentului cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale; amortizarea imobilizărilor corporale și diferențe din reevaluarea activelor menționate,

și suma următoarelor resurse financiare:

(1) fondurile proprii, determinate în conformitate cu Regulamentul cu privire la fondurile proprii ale băncilor și cerințele de capital, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.109/2018;

(2) pasivele obținute de la bănci și pasivele obținute de la clienți (excluzând depozitele de economii ale persoanelor fizice) cu termenul rămas până la rambursare 2 ani și mai mult;

(3) 50% ale pasivelor obținute de la bănci și ale pasivelor obținute de la clienți (excluzând depozitele de economii ale persoanelor fizice) cu termenul rămas până la rambursare de la 1 până la 2 ani;

(4) 10% ale pasivelor la vedere obținute de la clienți (excluzând depozitele de economii ale persoanelor fizice);

(5) depozitele de economii ale persoanelor fizice cu termenul rămas până la rambursare 2 ani și mai mult;

(6) 60% ale depozitelor de economii ale persoanelor fizice cu termenul rămas până la rambursare de la 1 până la 2 ani;

(7) 30% ale depozitelor de economii ale persoanelor fizice la vedere și cu termenul rămas până la rambursare de până la 1 an;

(8) obligațiuni în circulație și alte valori mobiliare emise de bancă cu termenul rămas până la scadență 2 ani și mai mult;

(9) 50% ale obligațiunilor în circulație și altor valori mobiliare emise de bancă cu termenul rămas până la scadență de până la 2 ani;

(10) 60% din provizioanele privind beneficiile angajaților în partea ce ține de pensiile lucrătorilor băncii;

nu trebuie să fie mai mare decât 1.

[Pct.1 modificat prin Hot.BNM nr.142 din 14.05.2019, în vigoare 24.06.2019]

[Pct.1 modificat prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

[Pct.2 abrogat prin Hot.BNM nr.44 din 26.02.2020, în vigoare 01.01.2022]

[Pct.2 modificat prin Hot.BNM nr.142 din 14.05.2019, în vigoare 24.06.2019]

[Pct.2 modificat prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

21. Principiul III (lichiditatea pe benzi de scadență)

Principiul III urmează să fie calculat ca raport dintre lichiditatea efectivă ajustată și lichiditatea necesară pe fiecare bandă de scadență.

Lichiditatea efectivă ajustată se determină prin însumarea excedentului de lichiditate de pe fiecare dintre benzile de scadență, cu excepția ultimei benzi, cu nivelul lichidităților efective aferente benzii de scadență următoare benzii de scadență în care a fost înregistrat excedentul de lichiditate. Pentru prima bandă de scadență lichiditatea efectivă ajustată este egală cu lichiditatea efectivă.

Băncile trebuie să mențină indicatorul de lichiditate cel puțin la nivelul 1 pentru fiecare bandă de scadență.

Lichiditatea efectivă - active și angajamente condiționale cu atribuirea coeficientului respectiv de ajustare (la determinarea lichidității efective nu vor fi luate în calcul activele și angajamentele condiționale, scadența cărora a fost prolongată de 2 ori și mai mult, iar pentru activele garantate cu depozite - garanții, nu va fi luată în calcul partea astfel garantată):

1) numerar - 100%;

2) operațiuni interbancare - conturi "Nostro", mijloace plasate și credite overnight, plasamente la termen în bănci și credite acordate băncilor (se vor lua în calcul plasamentele și creditele pentru care nu se înregistrează întârzieri, precum și cele pentru care sunt înregistrate întârzieri la plata dobânzii și/sau rambursarea principalului de maximum 7 zile, inclusiv) - 100%;

3) operațiuni cu clientela - împrumuturi și creanțe (se vor lua în calcul împrumuturile și creanțele pentru care nu se înregistrează întârzieri, precum și cele pentru care sunt înregistrate întârzieri la plata dobânzii și / sau rambursarea principalului de maximum 30 zile, inclusiv):

a) instrumente de datorie - 90%;

b) credite și avansuri - 90%;

4) active financiare deținute în vederea tranzacționării:

a) instrumente de capitaluri proprii (instrumente de fonduri proprii), înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova – 50%;

b) instrumente de datorie cu scadență reziduală de până la un an, inclusiv (emise sau garantate de organele administrației centrale din țări din categoria A sau din Moldova, înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 95%;

c) instrumente de datorie cu scadență reziduală mai mare de un an (emise sau garantate de organele administrației centrale din țări din categoria A sau din Moldova, înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 90%;

d) credite și avansuri – 100% (se vor lua în calcul creditele și avansurile procurate de la alte entități în scopul revânzării pentru care nu se înregistrează întârzieri, precum și cele pentru care sunt înregistrate întârzieri la plata dobânzii și/sau rambursarea principalului de maximum 30 zile, inclusiv);

e) instrumente de datorie, altele decât cele menționate (înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 60%;

5) active financiare desemnate la recunoașterea inițială ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere:

a) instrumente de capitaluri proprii (instrumente de fonduri proprii), înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova – 50%;

b) instrumente de datorie cu scadență reziduală de până la un an, inclusiv (emise sau garantate de organele administrației centrale din țări din categoria A sau din Moldova, înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 95%;

c) instrumente de datorie cu scadență reziduală mai mare de un an (emise sau garantate de organele administrației centrale din țări din categoria A sau din Moldova, înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 90%;

d) credite și avansuri – 100% (se vor lua în calcul creditele și avansurile pentru care nu se înregistrează întârzieri, precum și cele pentru care sunt înregistrate întârzieri la plata dobânzii și / sau rambursarea principalului de maximum 30 zile, inclusiv) ;

e) instrumente de datorie, altele decât cele menționate (înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 60%;

6) active financiare la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global:

a) instrumente de capitaluri proprii (instrumente de fonduri proprii), înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova – 50%;

b) instrumente de datorie cu scadență reziduală de până la un an, inclusiv (emise sau garantate de organele administrației centrale din țări din categoria A sau din Moldova, înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 95%;

c) instrumente de datorie cu scadență reziduală mai mare de un an (emise sau garantate de organele administrației centrale din țări din categoria A sau din Moldova, înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 90%;

d) credite și avansuri – 100% (se vor lua în calcul creditele și avansurile pentru care nu se înregistrează întârzieri, precum și cele pentru care sunt înregistrate întârzieri la plata dobânzii și / sau rambursarea principalului de maximum 30 zile, inclusiv);

e) instrumente de datorie, altele decât cele menționate (înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 60%;

7) active financiare la cost amortizat:

a) instrumente de datorie cu scadență reziduală de până la un an, inclusiv (emise sau garantate de organele administrației centrale din țări din categoria A sau din Moldova, înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 95%;

b) instrumente de datorie cu scadență reziduală mai mare de un an (emise sau garantate de organele administrației centrale din țări din categoria A sau din Moldova, înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 90%;

c) credite și avansuri – 100% (se vor lua în calcul creditele și avansurile pentru care nu se înregistrează întârzieri, precum și cele pentru care sunt înregistrate întârzieri la plata dobânzii și / sau rambursarea principalului de maximum 30 zile, inclusiv);

d) instrumente de datorie, altele decât cele menționate (înscrise la cota unei burse de valori din țări din categoria A sau din Moldova) – 60%;

8) alte active financiare – 90%;

9) angajamente condiționale de debit – 100% (garanțiile financiare irevocabile și necondiționate primite de la bănci, la care se aplică coeficientul K_e).

K_e - se determină prin raportarea soldului mediu (se determină pe baza mediei aritmetice simple a soldurilor lunare înregistrate în ultima zi a fiecărei luni) al garanțiilor financiare irevocabile și necondiționate primite, a căror executare a fost solicitată de bancă în perioada de 6 luni anterioare lunii pentru care se întocmește raportarea și încasate în termen de 30 de zile de la data la care executarea a fost solicitată, la soldul mediu (se determină pe baza mediei aritmetice simple a soldurilor lunare înregistrate în ultima zi a fiecărei luni) al garanțiilor financiare irevocabile și necondiționate primite, calculat pentru o perioadă de 6 luni anterioare lunii pentru care se întocmește raportarea;

10) Sume de primit aferente instrumentelor financiare derivate – 100%:

a) active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere și dobânzile calculate (scont/primă) ce urmează a fi primite din operațiunile cu instrumente financiare derivate;

b) instrumente financiare derivate înscrise la conturile condiționale și dobânzile (scont/primă) ce urmează să fie primite din operațiunile respective.

Lichiditatea necesară - datorii financiare și angajamente condiționale cu atribuirea coeficientului respectiv de ajustare (la determinarea lichidității necesare nu se includ

depozitele - garanții care sunt gaj pentru expunerile asumate de bancă, pentru angajamentele condiționale asigurate cu gaj în formă de depozite bănești, consemnate la bancă nu va fi luată în calcul partea astfel garantată):

1) datorii financiare interbancare – conturile LORO și overdraft la conturile NOSTRO, depozite și împrumuturi interbancare - 100%;

2) datorii financiare deținute în vederea tranzacționării – depozite, datorii constituite prin titluri și alte datorii financiare - 100%;

3) datorii financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit și pierdere – depozite, datorii constituite prin titluri și alte datorii financiare - 100%;

4) datorii financiare evaluate la cost amortizat:

a) depozitele la vedere și pe termen ale clienților – 100% față de care banca înregistrează risc mare de lichiditate și/sau în cazul în care banca înregistrează deficit de rezerve sau nivelul cel puțin a unuia din indicatorii capitalului este sub limita minimă;

b) depozite la vedere ale clienților – 40% față de care banca nu înregistrează risc mare de lichiditate și/sau în cazul în care banca nu înregistrează deficit de rezerve sau niciun indicator al capitalului nu este sub limita minimă;

c) depozite la termen ale clienților - 15% (pe fiecare bandă de scadență) și 5% din totalul depozitelor (pe prima bandă de scadență) față de care banca nu înregistrează risc mare de lichiditate și/sau în cazul în care banca nu înregistrează deficit de rezerve sau nivelul nici unuia din indicatorii capitalului nu este sub limita minimă;

d) datorii financiare aferente depozitelor de economii – 100%;

e) datorii financiare constituite prin titluri – 100%;

f) acorduri REPO – 100%;

g) alte datorii financiare – 100%;

5) alte datorii financiare – 100%;

6) angajamente condiționale de credit - 100% (garanțiile financiare irevocabile și necondiționate date băncilor, la care se aplică coeficientul K_n , nu se includ garanțiile financiare asigurate irevocabil, până la scadență, de către persoane care nu sunt afiliate băncii, cu gaj în formă de depozite bănești, consemnate la banca care își asumă expunerea)

K_n - se determină prin raportarea soldului mediu (se determină pe baza mediei aritmetice simple a soldurilor lunare înregistrate în ultima zi a fiecărei luni) al garanțiilor financiare irevocabile și necondiționate date, a căror executare a fost solicitată băncii în perioada de 6 luni anterioare lunii pentru care se întocmește raportarea la soldul mediu (se determină pe baza mediei aritmetice simple a soldurilor lunare înregistrate în ultima zi a fiecărei luni) al garanțiilor financiare irevocabile și necondiționate date, calculat pentru o perioadă de 6 luni anterioare lunii pentru care se întocmește raportarea;

7) Sume de plătit aferente instrumentelor financiare derivate – 100%:

a) datorii financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere și dobânzile calculate (scont/primă) ce urmează a fi plătite ca urmare a operațiunilor cu instrumente financiare derivate;

b) instrumente financiare derivate înscrise la conturile condiționale și dobânzile (scont/primă) ce urmează să fie plătite ca urmare a operațiunilor respective.

[Pct.2¹ modificat prin Hot.BNM nr.142 din 14.05.2019, în vigoare 01.07.2019]

[Pct.2¹ modificat prin Hot.BNM nr.142 din 14.05.2019, în vigoare 24.06.2019]

[Pct.2¹ introdus prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

3. POLITICA DE GESTIONARE A LICHIDITĂȚII

Băncile vor dispune de un cadru adecvat de gestionare a lichidității conform cerințelor stabilite în Regulamentul privind cadrul de administrare a activității băncilor.

[Pct.3 în redacția Hot.BNM nr.142 din 14.05.2019, în vigoare 24.06.2019]

[Pct.3 modificat prin Hot.BNM nr.130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

[Cap.III modificat prin Hot.BNM nr.265 din 17.12.2009, în vigoare 19.02.2010]

*Notă: Hotărârea BNM nr.302 din 30.10.98 a fost abrogată prin Hotărârea BNM nr.27 din 10.02.2000, în vigoare 17.02.2000
[Cap.III modificat prin Hot.BNM nr.302 din 30.10.98]*

IV. RAPORTAREA

1. Băncile raportează lunar Băncii Naționale a Moldovei în conformitate cu unor rapoarte referitoare la activitatea financiară" se substituie cu textul ".

2. Primul raport urmează să fie prezentat la situația din 31 decembrie 1997.

[Cap.IV modificat prin Hot.BNM nr. 130 din 10.12.2015, în vigoare 30.06.2016]

[Cap.IV modificat prin Hot.BNM nr.265 din 17.12.2009, în vigoare 19.02.2010]

[Cap.V abrogat prin Hot.BNM nr.44 din 26.02.2020, în vigoare 01.01.2022]

Notă: Hotărârea BNM nr.302 din 30.10.98 a fost abrogată prin Hotărârea BNM nr.27 din 10.02.2000, în vigoare 17.02.2000

[Pct.3 modificat prin Hot.BNM nr.302 din 30.10.98]

VI. DISPOZIȚII FINALE

1. Prin prezentul regulament începând cu 31 decembrie 1997 se abrogă:

Normele nr.1 privind Reglementarea activității băncilor comerciale (pe acțiuni), private și cooperatiste din 21 iunie 1993 cu toate modificările și completările:

- (1) suplimentul nr.1 din 29 iunie 1993;
- (2) modificările din 28 decembrie 1993;
- (3) suplimentul din 13 octombrie 1994;
- (4) modificările din 17 martie 1995, proces-verbal nr.9;
- (5) modificările din 18 aprilie 1995, proces-verbal nr.13;
- (6) modificările din 31 mai 1995, proces-verbal nr.17;
- (7) modificările din 27 iunie 1995, proces-verbal nr.19;
- (8) modificările din 8 mai 1996, proces-verbal nr.22;
- (9) modificările din 12 iunie 1996, proces-verbal nr.28;
- (10) suplimentul din 25 decembrie 1996, proces-verbal nr.59.

2. Prezentul Regulament intră în vigoare din momentul aprobării cu publicarea ulterioară în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.